

Zienswijze W.E.N.S. op de Transitievisie warmte gemeente Amsterdam

Dit document is de PDF-versie van het formulier zoals dat door ons is ingevuld op de website van de gemeente.

Naam

Werkgroep Energietransitie Nieuw-Sloten

Adres (straat en huisnummer)

E-mail

Wilt u als groep/organisatie reageren (niet verplicht)

Als u als groep/organisatie reageert wilt u dan ongeanonimiseerd opgenomen worden in de nota (niet verplicht)

Alle reacties worden gebundeld in de Nota van beantwoording en anoniem gemaakt. Groepen of organisaties kunnen kiezen niet anoniem te reageren.

De warmteopties die nu op de kaart staan, zijn op dit moment de beste opties per buurt. Wat zijn uw gedachten hierover? (niet verplicht)

Wij hebben onze sterke twijfels of dit voor de wijk Nieuw Sloten / Park Haagseweg de beste optie is gegeven de ligging van een warmtenet dicht bij de wijk en de criteria die gehanteerd worden m.b.t. onze buurt. Als voorbeeld: sinds kort ligt er een warmtenet langs de Johan Huizingalaan dat leidt naar Ricardo Recidences, een oud IBM gebouw dat omgevormd wordt tot een appartementengebouw met 365 appartementen. Dit warmtenet ligt dus pal naast de wijk Nieuw Sloten / Park Haagseweg . Een nadere toelichting hebben we opgenomen onder het kopje "Uw mening over de Transitievisie Ons voorstel is dan ook om de mening van de buurt te peilen middels een enquête. Binnen Nieuw Sloten / Park Haagseweg is de Werkgroep Energietransitie Nieuw Sloten (W.E.N.S.) al een jaar bezig om in samenwerking met de VU een enquête te ontwikkelen waarin, op basis van gegevens van de gemeente, de bewoners een keuze kunnen maken tussen de verschillende alternatieven. De alternatieven die we hen voorleggen zijn: **all-electric, Warmtenet op 70 graden, hybride stroom en gas en alternatief gas.**

Een nadere toelichting vind U onder de opmerkingen ten aanzien van de inhoud

Amsterdam wordt per buurt aardgasvrij. Op de kaart zijn de buurten onderverdeeld in verschillende tijdvakken. Wat zijn uw gedachten hierover?(niet verplicht)

Onze buurt komt aan de beurt in de periode 2020-2040. Dat is zeer ruim. In de transitievisie warmte stelt men dat all-electric geleidelijk wordt ingevoerd. Op pagina 6 stelt men dat: *Voor woningeigenaren in relatief nieuwe buurten buiten de ring met lagere dichtheden is all-electric het voor de hand liggende aardgasvrije alternatief. Een collectieve aanpak waarbij de hele buurt in één keer overstapt is hier niet logisch, omdat de maatschappelijke kosten het laagst zijn als iedere eigenaar op een natuurlijk moment, bijvoorbeeld bij verhuizing, verbouwing of vervanging van apparaten, de overstap naar aardgasvrij maakt. In all-electric buurten kan de overstap naar aardgasvrij op die manier organisch ontwikkelen, waardoor er tevens voldoende tijd ontstaat voor de netbeheerder.*

Wanneer in de loop van de tijd al de nodige huiseigenaren (de zgn early-adaptors) over zijn gegaan op all-electric en bij een evaluatie na 5, 10 of 15 jaar gunstiger / betere alternatieven in beeld komen, dan is afstappen van all-electric naar onze mening haast niet meer mogelijk.

Als een buurt aan de beurt is, dan maakt de gemeente samen met de buurtbewoners een uitvoeringsplan. Wat zijn uw gedachten hierover?(niet verplicht)

We zien nog niet hoe samen met de gemeente een uitvoeringsplan voor all-electric tot stand komt. Gezien wat wij bij de vorige vraag hebben ingebracht: all-electric wordt overgelaten aan de individuele woningeigenaren.

Toch zouden we wel graag samen met de gemeente en andere partijen in de komende jaren aan plannen werken waarmee we op langere termijn voor onze wijk de meest optimale oplossingen weten te realiseren en ook voorkomen dat vastgoedeigenaren (te snel) zullen kiezen voor de minder duurzame oplossingen. Op welke wijze kunt u ons daarin ondersteunen?

Uw mening over de Transitievisie Warmte (niet verplicht)

Ten aanzien van de procedure:

Om in te kunnen spreken hanteert de gemeente de wettelijke termijn van 6 weken. In deze tijd van coronacrisis is een periode van 6 weken veel te kort. Onder normale omstandigheden zou er in wijkcentra e.d. bijeenkomsten belegd zijn waar bewoners hun vragen hadden kunnen stellen en zo hun mening over deze transitievisie warmte vorm kunnen geven. Nu reageren alléén bewoners die de moeite hebben genomen de nota te downloaden en te bestuderen en die eventueel via online vergaderingen hun mening hebben gevormd. Op de vraag tijdens het energieontbijt op donderdag 23 april j.l. of de termijn van inspraak niet verlengd kon worden, reageerde Theun Koelemij met de woorden (citaat): *Niet iedere Amsterdammer hoeft in te spreken om een goede afspiegeling te krijgen van wat er in de stad belangrijk is.*

Wij vinden dat deze uitspraak onvoldoende rekening houdt met de huidige beperkingen waardoor er geen kans is om veel meer bewoners bij de inspraak te betrekken. We hopen dat U zich realiseert dat de bewoners in deze tijd wel wat anders aan hun hoofd hebben: Heb ik zo meteen nog wel werk?

Hoe lang duurt deze lock down?

We zijn op veel verschillende inspraak- en uitlegavonden geweest en het is ons opgevallen dat daar voornamelijk witte, hoogopgeleide Amsterdammers aanwezig waren. Dat is niet een doorsnede van de Amsterdamse bevolking en zeker niet die van Nieuw West.

Daarom hierover de volgende vragen:

Welke pogingen zijn gedaan om het allochtone deel of minder hoog opgeleide deel van de bevolking te betrekken bij de discussie over de warmtetransitie en wat was het resultaat?

Zijn er bijvoorbeeld initiatieven geweest om de moskeeën erbij te betrekken en wat was de uitkomst daarvan?

Ten aanzien van de inhoud:

Wat de transitievisie warmte betreft hebben wij de volgende vragen en opmerkingen.

Door nu al te kiezen voor all-electric kan men haast niet meer terug. Er zijn dan mogelijk te weinig deelnemers voor betere alternatieven en ook hebben de zgn. early-adopters dan al (te) hoge kosten gemaakt.

Binnen Nieuw Sloten / Park Haagseweg is de Werkgroep Energietransitie Nieuw Sloten (W.E.N.S.) al een jaar bezig om in samenwerking met de VU een enquête te ontwikkelen waarin, op basis van gegevens van de gemeente, de bewoners een keuze kunnen maken tussen de verschillende alternatieven. De alternatieven die we hen voorleggen zijn: **all-electric, Warmtenet op 70 graden, hybride stroom en gas en alternatief gas.**

De bewoners wordt een keuze voorgelegd met een uitleg over de consequenties van hun keuze. Op basis van deze enquête verwachten we inzicht te krijgen waar binnen de wijk draagvlak voor is. Het is de bedoeling dat in de loop van het najaar 2020 deze enquête onder de bewoners van Nieuw Sloten / Park Haagseweg wordt afgenomen.

Wanneer gekeken wordt naar de argumenten waarom in de nota gekozen wordt voor all-electric voor Nieuw Sloten/ Park Haagseweg, dan stelt men dat het goedkoper is. **Is dat ook zo?**

Volgens de opstellers van de visie heeft all-electric de laagste maatschappelijke kosten. Men zegt er niet bij dat de kosten dan vooral neerkomen op de schouders van de huiseigenaren.

Duiken we dieper de nota in dan stellen we vast dat:

Voor Nieuw Sloten/ Park Haagseweg kiest men voor all-electric.

Argumenten daarvoor zijn:

- Goedkoper zie: figuur 18 pag. 78 *gevoeligheid analyse warmtetransitiemodel* Park Haagseweg 10-30 % goedkoper. **Op basis van welke argumenten wijkt Park Haagseweg af van de Nieuw Sloten?**
- Op basis van figuur 19 pag. 81 heeft men 3 vergelijkingsmodellen, die beperkt nader worden toegelicht zie: pag. 80

Een van de conclusies op basis van de drie modellen is zie pagina 80:

*De grootste overeenstemming tussen de modellen is in de naoorlogse bouw buiten de ring van Amsterdam. Het gaat dan bijvoorbeeld om Nieuw-West, Buitenveldert en delen van Noord en Zuidoost. In al deze gebieden komen de drie modellen uit op een **warmtenet als optimale infrastructuur.***

Kijken we naar figuur 19 dan voldoet Nieuw Sloten/Park Haagseweg slechts aan 2 van de drie vergelijkingsmodellen, wat niet overeenstemt met bovenstaande conclusie: *De grootste overeenstemming etc.* en kiest men voor all-electric.

Belgiëplein en omgeving krijgt echter een lokaal warmtenet citaat pag. 94

Lokale bronnetten. Gestapelde bouw en utiliteit: lokale warmte en koude-voorzieningen. Daarnaast omliggende buurten geen warmtenet dus onlogisch om hier warmtenet aan te leggen.

Wij denken dat de utiliteit te beperkt is om de buurt van warmte te voorzien.

Aan welke andere bronnetten denkt men dan?

- Men kan zich afvragen of all-electric goedkoper is. Wij hebben daarvoor de tabellen uit 4.8.1 en 4.8.2 bekeken en daar de categorie woningen 1990-2005 uitgelicht. Deze woningen komen overeen met de woningen in Nieuw Sloten
Kijken we naar de tabel : Investeringskosten aardgasvrij per woning inclusief afsluitkosten gas en verhogen capaciteit van elektriciteitsnet. Pag. 83 dan blijkt dat all-electric voor alle type huizen beduidend duurder is.
Kijken we naar tabel : Onrendabele top warmtetransitie per woningtype (isoleren, ventileren, elektrisch koken en aardgasvrij) pag. 85 dan is het beeld minder duidelijk . De twee onder een kap- en vrijstaande woningen zijn dan wat goedkoper uit de rest van de type woningen niet.
Tabel 13 Financiële verdieping meergezinswoning 1990-2005 pag. 91. Deze tabel laat alléén meergezinswoningen zien. Van deze woningen zijn de investeringen in all-eletric hoger dan voor warmtenet en is dat de energierekening over 30 jaar voor all-electric hoger .

Op pagina 92 is een van de conclusies (op basis van de tabellen 12 t/m/ 17) dat:

Voor alle woningtypes heeft de optie met een warmtenet de laagste investeringen alsmede de laagste netto contante kosten.

Waarom is dan toch gekozen voor all-electric voor Nieuw Sloten/Park Haagseweg?

Volgens de werkgroep energietransitie Nieuw Sloten is het doorslaggevende argument, dat onze wijk all-electric wordt, vooral gebaseerd op tabel 8 pag. 77 allocatie van warmteopties :

Voor een midden-temperatuur warmtenet is daarnaast een minimale dichtheid van 30 WEQ per hectare een randvoorwaarde. Indien de gemiddelde leeftijd van gebouwen jonger is dan 1950 zal het model bij deze lage dichtheid altijd all-electric als warmteoptie geven.

Alle overige argumenten tellen dan niet meer.

In het boek Nieuw Sloten van Tuin tot Stad (Anouk de Wit) wordt 53 woningen per hectare genoemd.

Is daar ook door de gemeente mee gerekend? Komt dat overeen met 53 WEQ per hectare ? En is in dat geval een warmtenet gunstiger of all-electric?

All-electric is naar onze mening niet **goedkoper**, volgens drie modellen is warmtenet de optimale infrastructuur (zie pag. 92 en boven).

Verder willen wij erop wijzen dat op pagina 49 punt5 gesteld wordt dat:

Een buurt is kansrijk om te starten met de warmtetransitie op het moment dat er in de buurt al een geschikte infrastructuur ligt om gebouwen van warmte of elektriciteit te voorzien.

Langs de buurt Park Haagseweg een loopt warmtenet . Dat levert warmte aan het appartementen complex Ricardo Residence, hoek Sloterweg-Johan Huizingalaan. Even verder op nog geen 100 meter van de buurt Park Haagseweg bouwt men nu aan een hulpcentrale zie *figuur 10 Bestaande warmtenet en warmtebronnen Amsterdam* pagina 58

Ondanks de nabijheid van een warmtenet en een hulpcentrale op korte afstand kiest men toch voor all electric voor Nieuw Sloten en Park Haagseweg,

Tenslotte , op pagina 13 wordt gesteld dat: *De route naar aardgas is niet in beton gegoten.*

Dat betekent dat verandering nog mogelijk is en dat vinden wij een verstandige visie. Aan de andere kant, door nu per wijk aan te geven welke vorm van transitie de voorkeur heeft voor Nieuw Sloten / Park Haagseweg is dat all-electric, gaan de bewoners daar nu naar handelen. Bij all-electric is niet de gemeente leidend, maar de individuele huiseigenaar.

De vraag is hoeveel bewoners (al snel) zullen overstappen op all-electric.

Uit TVW inleiding blijkt: *Daarbij vinden we het belangrijk dat het alternatief duurzaam is, de overstap voor iedereen betaalbaar is.. Pag 54: Iedere individuele vastgoedeigenaar, met voldoende financiële middelen, kan dus de keuze maken om zijn huis niet alleen te isoleren, maar ook de gasketel te vervangen door bijvoorbeeld een warmtepomp.*

Het gemiddelde bruto jaarinkomen in Nieuw Sloten ligt rond de 28.500 Euro, in Park Haagseweg rond de 39.000 Euro. (bron: <https://allecijfers.nl/ buurt/nieuw-sloten-noordoost-amsterdam/#inkomen>)

Ziet u deze inkomens als “voldoende financiële middelen”? De kosten voor de installatie van een warmtepomp enz. gaat al gauw richting enkele tienduizenden euro's.

Uit TVW Pag 56 blijkt:

Rekening houdend met het feit dat we in de toekomst warmte kunnen gaan opslaan in woningen, is het ook sterk de vraag of het verstandig is om op korte termijn al hele buurten gelijktijdig elektrisch te gaan verwarmen.

Dus gelijktijdig overstappen wordt het niet, het advies van de gemeente zou moeten zijn: wacht nog op betere oplossingen. Dit strookt met de TVW pag 24 en 56:

TVW Pag 24: Het risico bestaat bij individuele oplossingen dat individuele vastgoedeigenaren zullen kiezen voor de minder duurzame oplossingen, zoals lucht/water warmtepompen en infrarood panelen. De investeringen voor deze oplossingen zijn lager dan die voor een efficiënte water/waterwarmtepomp en de ruimte voor het toepassen van zonthermie en/of bodemenergie (die dienen als warmtebron bij de toepassing van een water/waterwarmtepomp) is beperkt.

Pag 56:

Er komen steeds meer nieuwe generatie warmtepompen op de markt, die een grotere temperatuursprong kunnen maken door gebruik te maken van andere koudemiddelen, zoals ammoniak (NH3) en CO2. Speciaal voor woningen is er nu ook een individuele lucht-water-warmtepomp op de markt met als koudemiddel CO2, die zonder problemen 70°C kan produceren. Voordeel is dat je dan dus niet meer de bestaande radiatoren hoeft te vervangen. De verwachting is dat er ook water-water-warmtepompen voor woningen op de markt komen met dezelfde eigenschappen. Om op grotere schaal individuele warmtepompen in buurten toe te passen is het wel van belang dat er technieken komen om warmte compact in de woning op te slaan. Dat vraagt wel de nodige extra ruimte in de woning.

We zien ook graag dat de gemeente naast de mogelijkheden voor warmteopslag ook inzet op seizoensopslag van elektriciteit. Daarmee zouden woningen nul-op-de-meter kunnen worden.

Er wordt ook gesproken over verzwaring van het elektriciteitsnet bij all-electric. Maar de benodigde capaciteitsuitbreiding voor elektrische auto's hebben we niet gevonden. **Hoeveel is daarvoor nodig?**

Wij hopen dat we bij de keuze voor all-electric niet eindigen met een wijk vol met buitenunits (geluid makende ventilatoren) van lucht-warmtepompen. We voorzien dat die net als de TV-schotels op termijn (moeten) worden verboden. Daarom zouden we in onze wijk de bewoners moeten adviseren te wachten tot de betere alternatieven voldoende en ook voor de lagere inkomens beschikbaar zijn.

Graag zouden wij met u in discussie gaan over bovenstaande.

En hopen wij daarmee antwoord te krijgen op onze vragen die we in het stuk gesteld hebben

En hier nogmaals voor u hebben samengevat:

- Bent U bereid een poging te doen meer bewoners te betrekken bij de inspraak dan nu door o.a. de coronacrisis het geval is?
- Is all-electric wel goedkoper voor Nieuw Sloten en Park Haagseweg zoals wordt voorgesteld in de TVW? Waarom niet gekozen voor warmtenet?
- Hoeveel woningen zijn er per ha in Nieuw Sloten en Park Haagseweg?

- Aan welke andere bronnetten denkt men met betrekking tot het Belgiëplein?
- Ziet u de gemiddelde inkomens in deze wijken als “voldoende financiële middelen”?
- Is het wel verstandig nu al duidelijk de wijken Nieuw Sloten en Park Haagseweg aan te duiden als all-electric? De gemeente heeft hier niet de regie. Iedereen begint maar en doet maar iets naar eigen inzicht. Wanneer na een evaluatie na 5, 10 jaar all-electric niet de juiste keuze blijkt te zijn kan men haast niet meer terug.

Ons advies is: wacht eerst af waarvoor nu in de wijk draagvlak is. Wij streven ernaar om dit jaar onze enquête i.s.m. de VU hierover onder de bewoners te houden. Wacht dus af met het plaatsen van warmtepompen, etc. Ga wel aan de gang met isoleren en plaatsen van zonnepanelen.